

Palma, 11 de març de 2011

El secretari del Consell de Govern
Albert Moragues Gomila

— o —

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I MOBILITAT

Num. 5760

Acord del Consell de Govern d'11 de març de 2011 d'inici del procediment d'ampliació de l'àmbit del pla d'ordenació dels recursos naturals de Cala d'Hort i cap Llentrisca

La zona coneguda com a Cala d'Hort, cap Llentrisca, sa Talaia, els illots de Ponent, es Vedrà i es Vedranell és una de les zones naturals més importants d'Eivissa, la qual cosa va justificar al seu dia que gairebé la totalitat fos declarada àrea natural d'especial interès mitjançant la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.

Té com a característiques principals la bellesa dels paisatges; l'interès dels usos tradicionals en relació amb aquests; la representativitat dels ecosistemes; la singularitat de la flora, la fauna, les formacions geomorfològiques i els importants valors etnològics, ecològics, estètics, educatius i científics, tant de la part terrestre com de la marina, inclosos els illots. El reconeixement de tots aquests valors es va concretar amb la declaració del Parc Natural de Cala d'Hort, cap Llentrisca i sa Talaia, i les reserves naturals des Vedrà i es Vedranell i dels illots de Ponent (Decret 24/2002, de 15 de febrer).

S'ha de tenir en compte que diverses àrees de la zona formen part del sistema europeu Xarxa Natura 2000, atesos l'Acord del Consell de Govern de 3 de març de 2006 pel qual s'aprova definitivament, una vegada sotmès a tràmit d'audiència i informació pública, la llista de llocs d'importància comunitària (LIC) aprovada per l'Acord del Consell de Govern de 28 de juliol de 2000 en l'àmbit de les Illes Balears, i el Decret 28/2006, de 24 de març, pel qual es declaren zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) en l'àmbit de les Illes Balears. Posteriorment, l'any 2007 s'aproven els plans de gestió dels LIC marins:

- Decret 34/2007, de 30 de març, pel qual s'aprova el Pla de Gestió del LIC es Vedrà - es Vedranell ES0000078 (BOIB núm. 61, de 24/04/2007).
- Decret 37/2007, de 30 de març, pel qual s'aprova el Pla de Gestió del LIC illots de Ponent d'Eivissa ES5310023 (BOIB núm. 61, de 24/04/2007).

L'àrea de conservació marina es troba delimitada geogràficament en la declaració del Parc Natural de Cala d'Hort (Decret 24/2002, del 15 de febrer; BOIB de 21/02/2002), mentre que en el seu Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals queda totalment explícita la necessitat de conservar els recursos marins i permetre'n l'aprofitament ordenat (BOIB del 26/02/2002).

La Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO), en la disposició derogatòria estableix la derogació del Decret 24/2002, de 15 de febrer, pel qual es declara el Parc Natural de Cala d'Hort, cap Llentrisca i sa Talaia, i les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots des Ponent, i l'Acord del Consell de Govern de 15 de febrer de 2002 d'aprovació del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de Cala d'Hort, cap Llentrisca i sa Talaia.

La disposició addicional tercera de la LECO, tot segons els límits i amb la normativa de l'any 2002, manté la declaració de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent, amb la delimitació i el règim jurídic establert en el Decret 24/2002, de 15 de febrer. Resten també vigents les disposicions que estableix el PORN aprovat pel Consell de Govern de 15 de febrer de 2002, per les àrees de protecció estricta que configuren els illots i per les àrees de conservació de l'àmbit marí que els envolten.

Segons les previsions de la LECO, el mes de maig 2007 expirava el termini per redactar el nou Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de Cala d'Hort i cap Llentrisca (dos anys), per la qual cosa l'Acord de Consell de Govern de 19 d'octubre de 2007 va aprovar la declaració de caducitat i inici dels procediments d'elaboració dels plans d'ordenació dels recursos naturals de Cala d'Hort i cap Llentrisca (BOIB núm. 162, de 30/10/2007).

El mes de maig de 2009 es va aprovar el Decret llei 3/2009, de 29 de maig, de mesures ambientals per impulsar les inversions i l'activitat econòmica a les Illes Balears (BOIB núm. 78, de 30 de maig). Segons la disposició transitòria tercera d'aquesta norma, els procediments d'elaboració dels plans d'ordenació dels recursos naturals en tramitació a la seva l'entrada en vigor, queden prorrogats pel termini de dos anys, comptadors des de la finalització del termini deri-

vat de l'aplicació de l'apartat 4 de l'article 8 de la LECO.

El mes de novembre següent es va aprovar la Llei 6/2009, de 17 de novembre, de mesures ambientals per impulsar les inversions i l'activitat econòmica a les Illes Balears (BOIB núm. 172, de 24 de novembre). Segons la seva disposició transitòria tercera, el procediment d'elaboració dels plans d'ordenació dels recursos naturals en tramitació a l'entrada en vigor d'aquest Decret llei 3/2009, de 29 de maig, de mesures ambientals per impulsar les inversions i l'activitat econòmica a les Illes Balears, queden prorrogats pel termini de dos anys comptadors des de la finalització del termini derivat de l'aplicació de l'apartat 4 de l'article 8 de la LECO.

El règim de protecció com a àrea natural d'especial interès, amb les prohibicions i limitacions inherents, s'aplica a una bona part de l'àrea estudiada, però no proporciona les eines de gestió del territori i de conservació positiva que pot implicar un espai natural protegit segons les previsions de la LECO, i en aquest cas no s'ha evitat l'alteració i la degradació d'indrets molt concrets tot i el caràcter d'ANEI. Una vegada més s'ha demostrat que, per assolir uns objectius de conservació ambiental efectiva, les eines d'ordenació territorial i urbanística que no incorporen una organització específica de la gestió no aconsegueixen els objectius que, d'altra banda, sí que assoleixen les eines de protecció ambiental amb gestió específica.

A hores d'ara, gran part dels límits marcats per l'entrada en vigor de la LECO amb l'àmbit territorial grafiat a l'annex I d'aquesta, tallen sense adequar-se a la realitat física o biològica de la zona, finques, masses forestals i, fins i tot, algunes edificacions. A més, en molt de casos s'han pres com a límits corbes de nivell, les quals són difícilment aplicables a la gestió de l'espai.

Amb referència a l'àmbit marí, s'ha de ressaltar que les gorgònies són un dels elements que més contribueix a la bellesa dels paisatges submarins del coral·ligen, molt apreciats pels bussejadors; en aquest sentit té un valor patrimonial extraordinari i econòmicament explícit. Sabem que aquestes poblacions semblen estar restringides a algunes zones des Vedrà i als illots de ses Bledes i es troben a partir d'una fondària mínima de 35 metres.

La situació idònia seria la recuperació total de l'àrea de l'antic Parc Natural de Cala d'Hort, cap Llentrisca i sa Talaia, les actuals reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots de Ponent, els LIC marins, s'Escull Vermell i s'Escull de Tramuntana, sa Bota i es Pallaret, dins l'àrea de conservació marina.

En data 21 de gener de 2010 es rep a aquesta Direcció General escrit de la directora Insular de Política Mediambiental en què proposa amb la cartografia exposada els límits que el Consell d'Eivissa troba adequats per a la futura àrea protegida de Cala d'Hort.

Un cop analitzada aquesta proposta, el 14 de desembre de 2010 es reuneixen el Consell d'Eivissa, la Direcció General de Biodiversitat i l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia per estudiar la proposta d'ampliació dels límits de l'àrea PORN. En aquesta reunió es va acordar ampliar l'àmbit del PORN de Cala d'Hort i cap Llentrisca.

A més a més, el 20 de gener de 2011 arriba a la Conselleria escrit de la senyora Maria Marí Marí, propietària de les finques Es Murteret d'en Gustinet (pol. 29 par. 15), Es Racó d'en Jaume Torrer (pol. 28 par. 11), Es Pla de sa Fita (pol. 28 par. 16) i Es Puig Negre (pol. 28 par. 9); pel qual sol·licita que totes les seves finques siguin incloses íntegrament dins l'àmbit del nou PORN.

El 15 de febrer d'enguany el Consell d'Eivissa ens trameta un escrit en el qual expressa la seva conformitat a l'ampliació de l'àmbit del PORN de Cala d'Hort i cap Llentrisca, amb la delimitació acordada a la reunió de dia 14 de desembre de 2010 i a la inclusió de les finques de titularitat de la senyora Maria Marí Marí. D'altra banda, el 24 de febrer del mateix any, l'Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia trameta a la Direcció General de Biodiversitat informe tècnic de la corporació en el qual s'indica que la proposta de delimitació és coherent des del punt de vista territorial, ambiental i paisatgístic. Així mateix, manifesta que la proposta d'ampliació de límits del PORN coincideix amb les propostes anteriors, a les quals l'Ajuntament havia expressat la seva conformitat.

Finalment, indiquen que l'única diferència és la inclusió en aquesta nova proposta d'uns terrenys a petició de la seva propietària.

En conseqüència, resulta convenient l'inici del procediment d'ampliació del PORN que ordeni la totalitat de l'àmbit descrit a l'annex cartogràfic I, que s'adjunta com a document I, que inclou l'àmbit que es pretén declarar com a parc per raó dels seus valors ambientals.

L'àmbit que es proposa ampliar en relació amb el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals que s'inicia és el que consta a l'annex cartogràfic que s'adjunta al present acord com a document núm. I i atesos els valors ambientals, etnològics i d'altres tipus que consten a l'estudi que s'adjunta com a document núm. 2.

La iniciació d'aquest procediment d'ampliació produeix l'efecte que no es poden dur a terme actes que suposen una transformació sensible de la realitat física i biològica que pugui arribar a fer impossible o dificultar de forma important la consecució dels objectius del Pla (article 22.1 de la Llei 42/2007, de patrimoni natural i de la biodiversitat, i article 8.1 LECO) i que, fins a la seva aprovació, no es pot atorgar cap autorització, llicència o concessió que habiliti per dur a terme actes de transformació sensible de la realitat física o biològica, sense un informe favorable de l'Administració ambiental (article 22.2 de la Llei 42/2007 i article 8.2 LECO). Tot això, sens perjudici que s'estableixi qualque altre règim de protecció preventiva, de caire addicional, amb compliment previ del tràmit d'audiència als interessats, informació pública i consulta de les administracions afectades (article 23.b.2 de la Llei 42/2007).

Per tot el que s'ha exposat, i d'acord amb el que preveu l'article 9.2 a de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental de les Illes Balears, el Consell de Govern, a proposta del conseller de Medi Ambient i Mobilitat, en la sessió d'11 de març de 2011, adoptà, entre d'altres, l'acord següent:

Primer. Iniciar el procediment d'ampliació de l'àmbit del Pla d'ordenació dels recursos naturals de Cala d'Hort i cap Llentrisca, amb l'àmbit espacial que s'indica a l'annex cartogràfic que s'adjunta com a document número 1 i d'acord amb l'estudi de valors ambientals, etnològics i d'altres tipus que s'adjunta com a document número 2.

Segon. D'acord amb el que preveu l'article 8.1 de la LECO, en relació amb l'article 22.1 de la Llei 42/2007, de patrimoni natural i de la biodiversitat, durant la tramitació del procediment per a l'aprovació d'un pla d'ordenació dels recursos naturals no es poden dur a terme actes que suposin una transformació sensible de la realitat física i biològica que pugui arribar a fer impossible o dificultar de forma important la consecució dels objectius del Pla.

Tercer. Fins a l'aprovació del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals, no es pot atorgar cap autorització, llicència o concessió que habiliti per dur a terme actes de transformació sensible de la realitat física o biològica, sense un informe favorable de l'Administració ambiental (Direcció General de Biodiversitat), en els termes prevists a l'article 8.2 i 3 de la LECO.

Quart. El present acord es notificarà a les administracions territorials afectades (Consell d'Eivissa i Ajuntament de Sant Josep de sa Talaia) i, amb la finalitat de comunicar-lo als interessats, es publicarà en el Butlletí Oficial de les Illes Balears, juntament amb l'annex cartogràfic, i en dos dels diaris de més tirada de l'illa d'Eivissa.

Palma, 11 de març de 2011

El secretari del Consell de Govern
Albert Moragues Gomila

— o —

Num. 5763

Acord del Consell de Govern d'11 de març de 2011, d'inici del procediment de declaració de la Cova des Pas de Vallgornera com a monument natural

El descobriment de la Cova des Pas de Vallgornera va tenir lloc, accidentalment, l'any 1968. Aquesta obertura artificial va permetre l'accés a un conjunt de grans sales, relativament properes a la superfície, que s'estenien en direccions diverses fins a assolir el nivell freàtic. Des d'aquesta data, s'han duit a terme les tasques d'exploració, investigació i topografia de la cova, que ha permès que en el moment actual el desenvolupament topogràfic superi ja els 60.000 metres. No obstant això, també es pot afirmar que les tasques d'exploració i topografia estan encara lluny d'haver arribat al seu fi.

Els valors naturalistes que presenta aquesta cavitat van propiciar que, el juliol de 2000, la Cova des Pas de Vallgornera formés part de la llista de llocs d'interès comunitari (LIC) proposats pel Govern de les Illes Balears per integrar la Xarxa Europea Natura 2000, i es troba actualment inclosa a la llista dels LIC corresponents a l'Estat espanyol, amb el codi ES5310049. Aquesta catalogació queda plenament justificada ja que es tracta d'una cavitat càrstica, pràcticament inalterada per la intervenció antròpica, la qual representa un exponent paradigmàtic de la diversitat d'hàbitats subterranis existents al sud i llevant de Mallorca.

A banda de les consideracions de caràcter ecològic que varen sustentar la seva declaració com a lloc d'interès comunitari, l'interès geològic i geomorfològic d'aquest fenomen hipogeu és enorme, sobretot pel que fa a l'adequat coneixement del carst desenvolupat en els materials carbonatats del miocè superior de l'illa. D'altra banda, i des d'una òptica estrictament espeleomètrica, ens

trobem davant la cova càrstica de major desenvolupament de Mallorca, situada entre les 20 coves més extenses de l'Estat i en el moment actual una de les més extenses d'Europa.

L'especial rellevància de la cova obeeix al seu excepcional interès geològic i a la seva ubicació en la proximitat de la línia de costa, la qual cosa al mateix temps la converteix en un ecosistema subterrani especialment vulnerable.

Convé subratllar per separat els diferents components, geològic i ecològic, que contribueixen a dotar aquesta formació d'un valor patrimonial destacable. Si, d'una banda, es tracta d'una formació geològica que no té parangó dins del ja per si mateix ric patrimoni espeleològic de les Illes, la integració de la cova en un sistema càrstic de drenatge de les aigües subterranies fa que els diferents sectors que configuren la cavitat es puguin considerar, al mateix temps, com altres tants biòtops poblats per organismes cavernícoles.

Des del punt de vista geològic, el conjunt de sales i galeries de la cova constitueix un dels sistemes espeleològics costaners de més envergadura d'Europa i permet observar in situ la hidrogeologia i la geoquímica d'un aqüífer establert en roques extremadament poroses i relativament joves, així com la gènesi i l'evolució de les cavitats resultants d'una carstificació que ha estat governada en tot moment pels canvis de nivell marí.

A causa de les condicions que imposa la seva estructura geològica, la cavitat ofereix al llarg d'una considerable extensió la possibilitat d'accedir a la xarxa inicial de conductes i protocavitats que drenen aquests aqüífers costaners i que han donat origen a cavernes de gran desenvolupament volumètric. Fins ara, eren molt escassos els exemples coneguts a Mallorca.

En el seu interior abunden múltiples exemples de formes de dissolució i de precipitació de carbonats, moltes de les quals són úniques a Mallorca. Cal afegir una notable diversitat morfològica que inclou no només nombroses tipologies d'espeleotemes sinó també una gamma molt variada de formes de corrosió, que es relacionen amb un medi geoquímic de barreja d'aigües dolces i marines, escassament documentat a la bibliografia internacional disponible.

Des del punt de vista ecològic, el conjunt del sistema subterrani de Vallgornera reuneix unes condicions potencialment òptimes, que hauran de permetre la conservació integral d'aquest ecosistema càrstic, ric en hàbitats aquàtics cavernícoles i relativament poc pertorbat per les actuacions humanes.

Tots aquests trets definitoris de la Cova des Pas de Vallgornera suposen que es pugui enquadrar a la definició de monument natural que preveu l'article 15 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental.

Com anteriorment s'ha manifestat, actualment la Cova des Pas de Vallgornera, com a espai LIC, es troba inclosa en la Xarxa Ecològica Europea 2000 i, per tant, té la consideració d'espai natural protegit que gaudeix del règim de protecció i de conservació previst en la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental, i en la normativa bàsica estatal constituïda per la Llei 42/2007, de 13 de desembre, de patrimoni natural i la biodiversitat.

Tal com preveu l'article 42 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, en un mateix àmbit territorial poden coexistir diferents figures de protecció si ho requereixen, com en el cas que ens ocupa, les seves particulars característiques i resulta convenient per a la consecució de la protecció dels valors naturals.

Amb la present declaració, en el marc del que preveuen la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental, i la normativa bàsica estatal, és pretén assolir a l'àmbit de la cova els objectius següents:

- Protegir l'hàbitat constituït per aquest singular fenomen subterrani i els organismes que hi són presents, especialment pel que fa a les espècies cavernícoles que poblen els diferents ambients aquàtics i terrestres de la cavitat.
- Protegir el patrimoni espeleològic i geomorfològic que representa aquesta cova que, a més de ser la més extensa de Mallorca, suposa un exemple antròpicament inalterat de l'endocarst que es desenvolupa en els materials calcaris del miocè superior del sud i llevant de Mallorca.
- Identificar les actuacions prioritàries i establir els instruments necessaris que permetin assegurar el manteniment de l'estat i funcionalitat de l'ecosistema subterrani i del medi físic hipogeu en general.
- Incidir positivament en el coneixement del patrimoni natural en l'àmbit de la cova, prestant especial atenció a potenciar l'exploració completa i investigació detallada d'aquest sistema espeleològic i dels seus diferents hàbitats.

D'altra banda, amb la declaració de monument natural és pretén garantir l'estat de conservació de la cova i reduir els perills de deteriorament que afecten la cavitat i que són els següents: